

УДК: 338.48.043 (477)

Гура О.Л., ¹ Туриця Є.Д. ²

¹ канд. екон. наук, доцент, Одеський національний економічний університет, м. Одеса

² викладач Одеського торговельно-економічного фахового коледжу, м. Одеса

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОВНОМАШТАБНОЇ ВІЙНИ

Однією з найважливіших галузей економіки України є туристична сфера. Саме ця галузь приносить нашій державі високий прибуток та створює робочі місця. До початку Пандемії COVID-19 та воєнного вторгнення російської федерації на територію України сфера туристичних послуг розвивалась швидкими темпами та приваблювала все більше зовнішніх та внутрішніх туристів. Нажаль на сьогоднішній день вимушені зазначити, що туристично-рекреаційна галузь зазнала значних втрат, що було спричинено зниженням туристичної активності, банкрутством сотень туристичних компаній та численним руйнуванням об'єктів історико-культурної спадщини, пам'яток природи та інфраструктури відпочинку.

Вивчення та аналіз показників діяльності туристичної галузі України сьогодні є дуже актуальним, оскільки він дасть нам можливість

проаналізувати можливі шляхи відновлення та розвитку туризму в післявоєнний період.

Розглянемо дані кількості фактів перетину державного кордону України на в'їзд іноземців та осіб без громадянства в Україну і виїзд громадян України за кордон на підставі даних Державної прикордонної служби України станом на 27.07.2023 (див. табл. 1).

Таблиця 1

Кількість фактів перетину державного кордону України на в'їзд іноземців та осіб без громадянства в Україну і виїзд громадян України за кордон (осіб)

Рік	В'їзд іноземців та осіб без громадянства в Україну	Виїзд громадян України за кордон	Сальдо
2012	23012823	21432836	1579987
2013	24671227	23761287	909940
2014	12711507	22437671	-9726164
2015	12428286	23141646	-10713360
2016	13333096	24668233	-11335137
2017	14229642	26437413	-12207771
2018	14342290	27976681	-13634391
2019	13709562	29345897	-15636335
2020	3382097	11251406	-7869309
2021	4271991	14726250	-10454259
2022	2307156	15538488	-13231332

Джерело: розроблено автором [1,2]

Наведені дані свідчать про те, що за період з 2014 по 2022 рік кількість громадян України, які виїжджають з нашої країни за кордон значно перевищують кількість іноземців та осіб без громадянства, які в'їжджають Україну. Серед причин, які призвели до різкого зниження в'їзного туристичного потоку слід зазначити наступні: вилучення з туристичного обігу цілих регіонів, постійна ракетна та мінна небезпека, закритий повітряний простір і взагалі ускладнений транспортний доступ до українських DESTINACIЙ [3].

Що ж стосується швидкого темпу зростання виїзного туризму, то це пов'язано з відтоком українців за межі України в 2022 р., а їх зафіксовано

15538488 осіб – біженці або особи, які перебувають у статусі тих, хто потребує тимчасового притулку. Особливо це стосується першої половини 2022 року. Саме тоді українські туроператори організовували автобусні евакуаційні рейси, зокрема до Болгарії та інших країн, у яких були прийняті відповідні урядові програми [3].

Аналізуючи нинішню ситуацію в якій опинилася Україна можна зробити висновок, що першочерговим завданням перед державою має стати відновлення туристичної сфери України шляхом вирішення наступних проблем:

- якісна організація безпеки туристів, а саме наявність обов'язкового укриття у засобах розміщення та дотримання правил безпеки туристів під час здійснення екскурсійного обслуговування на туристичному маршруті;
- відновлення транспортної інфраструктури та пошкоджених об'єктів туристичного показу (музеїв та історико-культурних пам'яток);
- запровадження нової моделі управління туристичною сферою України як на загальнодержавному, так і регіональному рівнях.

Дуже важливим на наш погляд є запозичити досвід зарубіжних країн, які після воєнних дій змогли швидко відновлюватися та з новими силами розвивали туризм на своїх територіях. Як приклад можна розглянути конфлікт у Боснії та Герцеговині, що тривав у 1992 – 1995 рр., після завершення у 1995 рр. за офіційними даними давав приріст тур потоків у країну до 24% щорічно, а Всесвітня організація туризму прогнозувала, що до 2020 р. Боснія і Герцеговина посяде третє місце у світі за темпами розвитку туризму. У 2010 р. Сараєво було в топ-10 міст для відвідування від путівника Lonely Planet. У 2019 р. загальний вклад туризму в економіку Боснії та Герцеговини складав 10,5%²⁵. Причиною такого розвитку стала цікавість туристів до наслідків війни і руйнацій та вшанування пам'яті постраждалих [4].

Таким чином, відновлення туристичної галузі в Україні буде можливо лише після припинення бойових дій і з наданням можливості безпечного перебування туристів у будь-якому регіоні, безперешкодного пересування

територією України, відновленням всієї інфраструктури, транспортного сполучення та туристично-рекреаційних ресурсів.

Список використаних джерел:

1. Туристичний барометр України 2021 – 2022. Національна туристична організація України. URL: <https://nto.ua/assets/files/ntou-statistics-barometer-2021-2022.pdf> (дата звернення: 03.10.2024).
2. Офіційний сайт Державного агентства розвитку туризму (ДАРТ). URL: <https://www.tourism.gov.ua/statistic> (дата звернення: 03.10.2024).
3. Стратегічна Дорожня карта «Відновлення малого та середнього бізнесу у секторі туризму та гостинності в 2023 – 2033 роках». URL: <https://nto.ua/assets/files/ntou-library-small-and-medium-sized-businesses-recovery.pdf> (дата звернення: 03.10.2024).
4. Барвінок Н. В., Барвінок М. В. Вплив російсько-української війни на туризм в Україні та перспективи його розвитку в майбутньому. 2022. С. 24–32. URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-223-4-4> (дата звернення: 03.10.2024).